

การพัฒนาแบบการประเมินโครงการโรงเรียนประชารัฐจังหวัดชายแดน

ภาคใต้ : การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด

Development of an Evaluation Model of Pracharath School in Southern Border Provinces: An Application of Multiple Evaluation Approaches

ณัชฌาณญา โกมอนตรี^{1*}/ ณรงค์ศักดิ์ รอบคอบ²/ จิระวัฒน์ ตันสกุล³/ ธีระยุทธ รัชชะ⁴

Natchaya Komontree/ Narongsak Rorbkorb/ Jirawat Tansaku/

Teerayout Rascha

^{1,2,3}สาขาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Department of Research and Evaluation, Faculty of Education, Prince of Songkla University

⁴สาขาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Prince of Songkla University

*Corresponding Author

ได้รับบทความ : 9 เมษายน 2567

ปรับปรุงแก้ไข : 29 พฤษภาคม 2567

ตอบรับตีพิมพ์ : 11 มิถุนายน 2567

บทคัดย่อ

โครงการโรงเรียนประชารัฐจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นโครงการสำคัญของรัฐบาลในการสร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับนักเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานโครงการสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและเกิดประโยชน์ต่อการให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาโครงการให้มีประสิทธิภาพ การประเมินโครงการโดยอาศัยแนวคิดการประเมินที่หลากหลายเป็นวิธีการที่เหมาะสมสำหรับประเด็นวิจัยนี้ การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในการประเมินโครงการ และ

พัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการประเมินโครงการ ตัวอย่างวิจัยเป็น ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผล ด้านการประเมินผล และด้านบริบทโรงเรียนประชารัฐจังหวัด ชัยแดนภาคใต้ จำนวน 5 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสังเคราะห์รูปแบบการประเมิน และแบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และวิธี ดำเนินงานวิจัยประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง 2) พัฒนารูปแบบการประเมิน และ 3) ประเมินรูปแบบการประเมิน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในการประเมิน โดยการประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการประเมิน ระบบ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านการติดตามผล 2) ผลการพัฒนาตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการประเมินโครงการ มี 5 องค์ประกอบ และ 15 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ ด้านการประเมินระบบ 3 ตัวบ่งชี้ ด้านปัจจัยนำเข้า 3 ตัวบ่งชี้ ด้านกระบวนการ 3 ตัวบ่งชี้ ด้านผลผลิต 3 ตัวบ่งชี้ และด้านการติดตามผล 3 ตัวบ่งชี้ และ 3) ผลการประเมินรูปแบบโครงการ มีคะแนนเฉลี่ย 4.92 อยู่ในระดับมากที่สุด มีความเหมาะสมสำหรับใช้ในสร้างเครื่องมือการประเมินโครงการ

คำสำคัญ : การประเมินพหุแนวคิด, โรงเรียนประชารัฐ, จังหวัดชัยแดนภาคใต้

Abstract

The Pracharat School Project in the Southern Border Provinces is a significant government initiative aimed at creating educational opportunities for students in this area. To ensure the project's implementation aligns with real conditions and provides beneficial recommendations for its effective development, utilizing various evaluation concepts is deemed appropriate for this research. This study examines the synthesis of the components and indicators for project evaluation, and the development and verification of

the quality of the evaluation model. Data were gathered from five experts in measurement, evaluation, and the context of Pracharat schools in the southern border provinces. The instruments for the study included: 1) a synthesized evaluation model form and 2) an evaluation model suitability assessment form. The research procedure comprised three steps: 1) synthesizing relevant documents, 2) developing the evaluation model, and 3) evaluating the evaluation model. A multi-method evaluation was completed using descriptive statistics and qualitative procedures.

Results reveal that 1) The synthesis of components and indicators for evaluation, through the application of multi-concept evaluation, consists of five components: system evaluation, input factors, process, output, and follow-up. 2) The development and quality verification of the project evaluation model yielded five components and fifteen indicators, as follows: three indicators for system evaluation, three indicators for input factors, three indicators for process, three indicators for output, and three indicators for follow-up. And 3) The evaluation of the project model showed an average score of 4.92, indicating the highest level of suitability for use in creating project evaluation tools.

Keywords: Application of Multiple, Pracharath School, Southern Border Provinces

บทนำ

จังหวัดชายแดนภาคใต้มีสภาพและบริบทที่แตกต่างจากภูมิภาคอื่น ๆ ทั้งในเรื่องความรุนแรงจากปัญหาความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ การเป็นสังคม

พหุวัฒนธรรมที่ประชาชนมีความหลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนในพื้นที่ การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา ลดความเหลื่อมล้ำให้กับเด็กเยาวชนในพื้นที่เข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ รัฐบาลโดยนายกรัฐมนตรี (พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา) ได้มีข้อสั่งการให้กระทรวงศึกษาธิการ จัดทำโครงการที่เป็นลักษณะโรงเรียนประจำโดยไม่มีค่าใช้จ่าย มีที่พัก มีอาหารฟรี เพื่อเปิดโอกาสให้ครอบครัวผู้มีรายได้น้อยไม่เกิน 30,000 บาท ได้รับโอกาสทางการศึกษามากขึ้น และในปีการศึกษา 2561 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำโครงการโรงเรียนประชารัฐจังหวัดชายแดนภาคใต้ ช่วยเหลือนักเรียนยากจนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ในลักษณะโรงเรียนประจำ เปิดโอกาสให้นักเรียนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้รับโอกาสทางการศึกษามากขึ้น

การประเมินโครงการ เป็นการช่วยให้เห็นว่าการกิจกรรมหรือโครงการที่ดำเนินงานมีผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบเป็นไปตามเป้าหมาย หรือตัวชี้วัดที่ระบุไว้หรือไม่ เป็นข้อมูลสารสนเทศของการดำเนินงานที่จะช่วยให้ผู้บริหารใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานต่อหรือว่ายุติการดำเนินงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ เป็นแนวทางหรือกรอบความคิดในการดำเนินงานครั้งต่อไป ซึ่งหากว่าการประเมินเป็นระบบ สามารถกำหนดประเด็นสำคัญได้อย่างชัดเจน ส่งผลให้ข้อมูลที่ได้รับจากการประเมินมีความเที่ยง ถูกต้อง ครอบคลุม ชัดเจน น่าเชื่อถือ และเป็นที่ยอมรับ ซึ่งรูปแบบการประเมินมีหลายรูปแบบ หลายประเภท แตกต่างกันไปตามทฤษฎี ข้อจำกัดของรูปแบบประเมิน และการนำไปใช้จัดเก็บข้อมูล การประเมินผล โดยการประเมินโครงการหากใช้วิธีการประเมินเพียงรูปแบบเดียว อาจจะได้อะไรจากการประเมินที่ไม่ตอบสนองความต้องการของการประเมินโครงการได้อย่างครอบคลุม ยกตัวอย่าง เช่น การประเมินโครงการทางการศึกษาในประเทศไทย ที่ได้รับความนิยม ต้องการผลของสภาพบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต ซึ่งเป็นรูปแบบการประเมินของ Daniel L. Stufflebeam แต่ผลการประเมินมีความคลาดเคลื่อน เพราะการนำไปใช้ จึงมีการพัฒนารูปแบบการประเมินเป็น ที่มุ่งประเมินประสิทธิผลการประเมินความยั่งยืน และการประเมินถ่ายทอดส่งต่อ แต่การประเมินรูปแบบนี้ยังขาดการประเมินระหว่างดำเนินการ เพื่อปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้น และมีระยะเวลาใน

การประเมินนานจึงจะทราบผล ส่งผลให้มีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง ทั้งนี้เพื่อให้มีผลการประเมินโครงการที่ครอบคลุม สอดคล้องกับความต้องการ และการนำไปใช้ประโยชน์ ที่มีจุดมุ่งหมายโครงการทั้งในเรื่องของผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบ ผลกระทบบันปลาย การตัดสินใจคุณค่าและการนำไปสู่การตัดสินใจอย่างเหมาะสม การเลือกใช้หรือประยุกต์ใช้รูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง จึงไม่เพียงพอ

การประเมินพหุแนวคิด (Multiple Evaluation Approach) ที่เป็นการประเมินหลายรูปแบบ มีกรอบแนวคิดทางการประเมินที่พัฒนาขึ้นจากการบูรณาการแนวคิดการประเมินที่แตกต่างกันอย่างน้อยตั้งแต่สองแนวคิดขึ้นไป การประเมินสำหรับเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนารูปแบบการประเมินที่เหมาะสมกับบริบทหรือสถานการณ์ของสิ่งที่มีประเมินเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศอย่างเพียงพอต่อการตัดสินใจคุณค่าและนำไปสู่การตัดสินใจอย่างเหมาะสมเกี่ยวกับสิ่งที่มีประเมิน ทำให้ช่วยเพิ่มโอกาสความสำเร็จในการประเมิน และมีประโยชน์มากโดยเฉพาะการประเมินผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นของโครงการ สอดคล้องกับ (Hansen: 2005) ที่กล่าวสนับสนุนว่า ในความเป็นจริงสถานการณ์ของการประเมินมีความซับซ้อน ปัญหาทางการประเมินที่ขึ้นแม้จะเป็นปัญหาเดียวแต่บางครั้งยังจำเป็นต้องใช้แนวคิดทางการประเมินที่หลากหลายเพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ (กาญจนา คำยาคี: 2553, Bledsoe & Graham, 2005: 302-319)

ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานตามโครงการพิเศษของรัฐบาล นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ จึงสนใจเกี่ยวกับการประเมินโครงการโรงเรียนประชารัฐจังหวัดชายแดนใต้ ตามแนวทางการประเมินพหุแนวคิด (Multiple Evaluation Approach) เป็นการประเมินโครงการด้วยรูปแบบการประเมินที่ผสมผสานหลากหลายรูปแบบ ประกอบด้วย 1) รูปแบบการประเมิน CIPP ของ Stuftebeam 2) รูปแบบการประเมิน Goal Free ของ Michael Scriven 3) รูปแบบการประเมิน Goal-based ของ Ralph W. Tyler 4) รูปแบบการประเมิน CSE ของ Marvin C. Alkin 5) รูปแบบการประเมินของ Cronbach 6) รูปแบบการประเมินของ Robert E. Stake และ 7) รูปแบบการประเมินการฝึกอบรม ของ Donald L. Kirkpatrick และจัดเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งในเชิงคุณภาพ และ

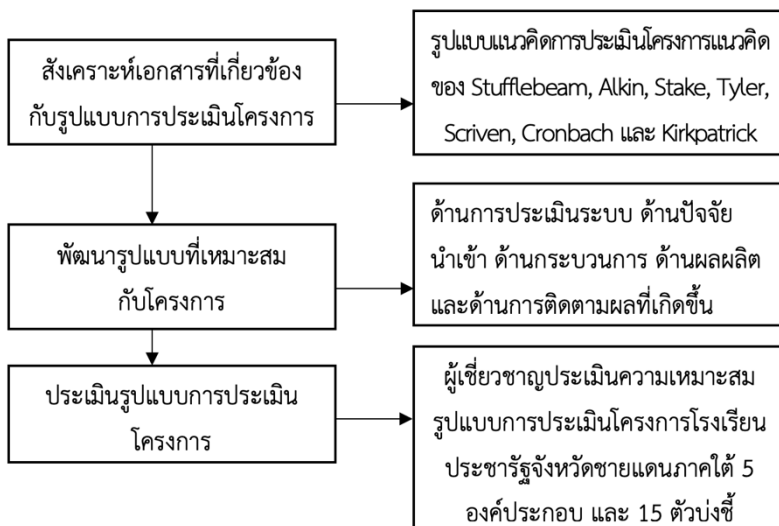
เชิงปริมาณ เพื่อให้ได้ผลการประเมินที่ครบถ้วนและสมบูรณ์ ในด้านการประเมินระบบ
ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านการติดตามผลที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน
ของผู้เข้าร่วมโครงการ ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงต่อ
การดำเนินการและมีประโยชน์ในการนำเสนอข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงโครงการให้มี
ประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในการประเมินโครงการโรงเรียน
ประชารัฐจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการประเมินโครงการโรงเรียน
ประชารัฐจังหวัดชายแดนภาคใต้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการประเมินโครงการโรงเรียนประชารัฐจังหวัด
ชายแดนภาคใต้ : การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์
องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในการประเมินโครงการโรงเรียนประชารัฐจังหวัดชายแดน
ภาคใต้ และพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการประเมินโครงการ ในการดำเนินการ
วิจัยการพัฒนาแบบการประเมินโครงการโรงเรียนประชารัฐจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัย
ได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ภาพที่ 1 ลำดับขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการประเมินโครงการโรงเรียนประชารัฐ
จังหวัดชายแดนภาคใต้

ขั้นตอนที่ 1 การสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการประเมิน โครงการโรงเรียนประชารัฐจังหวัดชายแดนภาคใต้

1. ศึกษาแนวคิด เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการประเมินโครงการ โดยการประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด (Multiple Evaluation Approaches) เข้ามาใช้ในการประเมินโครงการ และนำ 1) รูปแบบการประเมิน CIPP ของ Stufflebeam 2) รูปแบบการประเมิน Goal Free ของ Michael Scriven 3) รูปแบบการประเมิน Goal-based ของ Ralph W. Tyler 4) รูปแบบการประเมิน CSE ของ Marvin C. Alkin 5) รูปแบบการประเมินของ Cronbach 6) รูปแบบการประเมินของ Robert E. Stake และ 7) รูปแบบการประเมินการฝึกอบรม ของ Donald L. Kirkpatrick จำแนกประเด็นการประเมินออกเป็น 5 ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านการประเมินระบบ (System Assessment) มุ่งเน้นวัตถุประสงค์ของโครงการกับความต้องการ ความเป็นไปได้ของโครงการ และความเหมาะสมในการดำเนินงานของโครงการ และผสมผสานการประเมินที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน ได้แก่ 1) การประเมินระบบ (System Assessment) ของ Alkin 2) สภาพแวดล้อม (Context) ของ Stufflebeam และ 3) การประเมินความต้องการจำเป็น (needs assessment) ของ Scriven

1.2 ด้านปัจจัยนำเข้า (Input) มุ่งเน้นความเหมาะสมของสถานที่ ความเหมาะสมด้านวัสดุ อุปกรณ์ในโครงการ และความเพียงพอของทรัพยากรที่ใช้ในโครงการ ซึ่งผสมผสานการประเมินที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) ของ Stufflebeam และ 2) การวางแผนโครงการ (Program planning) ของ Alkin

1.3 ด้านกระบวนการ (Process) มุ่งเน้นความเหมาะสมของการดำเนินงานโครงการ การดำเนินกิจกรรมของโครงการ และความพึงพอใจของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งผสมผสานการประเมินที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน ได้แก่ 1) กระบวนการ (Process) ของ Stufflebeam 2) กระบวนการปฏิบัติงาน (Transactions) ของ Stake 3) การดำเนินงาน (implement) ของ Alkin และ 4) การปรับปรุง (improvement) ของ Alkin

1.4 ด้านผลผลิต (Output) มุ่งเน้นความพึงพอใจต่อโครงการ ซึ่งผสมผสานการประเมินที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน ได้แก่ 1) ผลผลิต (Output) ของ Tyler 2) การประเมินผลผลิต (Product) ของ Stufflebeam และ 3) ผลลัพธ์หรือผลการดำเนินงาน (Outcome) ของ Stake

1.5 ด้านการติดตามผล (Follow-up Studies) มุ่งเน้นคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ ซึ่งผสมผสานการประเมินที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน ได้แก่ 1) การติดตามผลที่เกิดขึ้น (Follow-up Studies) ของ Cronbach 2) พฤติกรรมที่เปลี่ยนไป (behavior) ของ Kirkpatrick 3) การประเมินผลผลิต (Product) ของ Stufflebeam และ 4) การติดตาม (Follow up) ของ Tyler

2. นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารมาสังเคราะห์ การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด (Multiple Evaluation Approaches) เข้ามาผสมผสานกันเป็นองค์ประกอบหลัก

ในการสร้างรูปแบบการประเมินโครงการโรงเรียนพระราชวังจังหวัดชายแดนภาคใต้การประเมินโครงการโรงเรียนพระราชวังจังหวัดชายแดนภาคใต้ : การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด และสามารถจำแนกประเด็นการประเมินออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านการประเมินระบบ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านการติดตามผล

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนารูปแบบการประเมินโครงการโรงเรียนพระราชวังจังหวัดชายแดนภาคใต้

นำรูปแบบการประเมินโครงการโรงเรียนพระราชวังจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้จากการสังเคราะห์เอกสาร ตรวจสอบความเหมาะสม และความสอดคล้องกับการประเมินโครงการ

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินรูปแบบการประเมินโครงการโรงเรียนพระราชวังจังหวัดชายแดนภาคใต้

นำรูปแบบการประเมินโครงการโรงเรียนพระราชวังจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้แก้ไขแล้ว ประเมินรูปแบบโดยวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินโครงการ โดยการแยกประเด็นรูปแบบแนวคิดการประเมินโครงการออกเป็นรูปแบบต่าง ๆ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหา ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรูปแบบกับนิยามเชิงปฏิบัติการ

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาแบบการประเมินโครงการโรงเรียนพระราชวังจังหวัดชายแดนภาคใต้ : การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในการประเมินโครงการโรงเรียนพระราชวังจังหวัดชายแดนภาคใต้ และพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการประเมินโครงการ ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอนได้แก่ ตอนที่ 1 ผลการสังเคราะห์รูปแบบการประเมินโครงการโรงเรียนพระราชวังจังหวัดชายแดนภาคใต้และตอนที่ 2 พัฒนาและตรวจสอบรูปแบบการประเมินโครงการโรงเรียนพระราชวังจังหวัดชายแดนภาคใต้

ตอนที่ 1 ผลการสังเคราะห์รูปแบบการประเมินโครงการโรงเรียนประชารัฐ จังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลจากการสังเคราะห์เอกสารการพัฒนารูปแบบการประเมินโครงการจากการสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ข้อสรุปว่ารูปแบบการประเมินโครงการโรงเรียนประชารัฐจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ แต่ละองค์ประกอบ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ ซึ่งนำไปตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปใช้โดยผู้เชี่ยวชาญ โดยมีรายละเอียดดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดรูปแบบการประเมินโครงการโรงเรียนประชารัฐ จังหวัดชายแดนภาคใต้

จากภาพที่ 2 กรอบแนวคิดรูปแบบการประเมินโครงการโรงเรียนประชารัฐจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่าการพัฒนารูปแบบการประเมินโครงการ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการประเมินระบบ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านการติดตามผล โดยมีตัวบ่งชี้รวมทั้งหมด 15 ตัวบ่งชี้

ตอนที่ 2 พัฒนาและตรวจสอบรูปแบบการประเมินโครงการโรงเรียนประชารัฐ
จังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลจากการพัฒนาและตรวจสอบรูปแบบการประเมินโครงการโรงเรียนประชารัฐ
จังหวัดชายแดนภาคใต้ จากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถทางด้านการวัดผล และ
การประเมินผลการศึกษา จำนวน 3 ท่าน และมีความรู้ ความสามารถทางด้านโครงการ
โรงเรียนประชารัฐจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 2 ท่าน โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 1
ตารางที่ 1 ผลตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการประเมินโครงการโรงเรียนประชารัฐ
จังหวัดชายแดนภาคใต้

ข้อ	องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย	ข้อสรุป
1	การประเมินระบบ (System Assessment) หมายถึง การประเมินที่มุ่งเน้นวัตถุประสงค์ของโครงการกับความต้องการความเป็นไปได้ของโครงการและความเหมาะสมในการดำเนินงานของโครงการ	1. วัตถุประสงค์ของโครงการกับความต้องการ	5	ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านมีความคิดเห็นว่างค์ประกอบและตัวบ่งชี้ด้านการประเมินระบบของรูปแบบการประเมินโครงการโรงเรียนประชารัฐจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความเหมาะสม
		2. ความเป็นไปได้ของโครงการ	5	
		3. ความเหมาะสมในการดำเนินงานของโครงการ	5	
2	ปัจจัยนำเข้า (Input) หมายถึง การประเมินที่มุ่งเน้นความเหมาะสมของสถานที่ ความเหมาะสมด้านวัสดุ อุปกรณ์ในโครงการ และความเพียงพอของทรัพยากรที่ใช้ในโครงการ	1. ความเหมาะสมของสถานที่	5	ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านมีความคิดเห็นว่างค์ประกอบและตัวบ่งชี้ด้านปัจจัยนำเข้าของรูปแบบการประเมินโครงการโรงเรียนประชารัฐ
		2. ความเหมาะสมด้านวัสดุ อุปกรณ์ในโครงการ	5	
		3. ความเพียงพอของทรัพยากรที่ใช้ในโครงการ	5	

ข้อ	องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย	ข้อสรุป
				จังหวัดชายแดนภาคใต้มีความเหมาะสม
3	กระบวนการ (Process) หมายถึง การประเมินที่มุ่งเน้นความเหมาะสมของการดำเนินงานโครงการ การดำเนินกิจกรรมของโครงการ และความพึงพอใจของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ	1. ความเหมาะสมของการดำเนินงานโครงการ	5	ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านมีความคิดเห็นว่างบชี้ด้านกระบวนการของรูปแบบการประเมินโครงการโรงเรียนพระราชวังจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความเหมาะสม
		2. การดำเนินกิจกรรมของโครงการ	5	
		3. ความพึงพอใจของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ	4.8	
4	ผลผลิต (Output) หมายถึง การประเมินที่มุ่งเน้นความพึงพอใจต่อโครงการ	1. ชิ้นงานจากการร่วมกิจกรรม	4.6	ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านมีความคิดเห็นว่างบชี้ด้านผลผลิตของรูปแบบการประเมินโครงการโรงเรียนพระราชวังจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความเหมาะสม
		2. ความพึงพอใจต่อโครงการ	5	
		3. ความคุ้มค่าของการดำเนินโครงการ	5	
5	การติดตามผล (Follow-up Studies) หมายถึง การประเมินที่มุ่งเน้นคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ	1. นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการได้เลื่อนระดับชั้นที่สูงขึ้น	4.6	ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านมีความคิดเห็นว่างบชี้ด้านการติดตามผลของรูปแบบการประเมินโครงการโรงเรียนพระราชวัง
		2. นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการมีพฤติกรรมตาม	5	

ข้อ	องค์ประกอบ	ตัวบ่งชี้	ค่าเฉลี่ย	ข้อสรุป
		แนวทางที่สังคมต้องการ		
		3. คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ	4.8	

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการประเมินโครงการโรงเรียนประชารัฐจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 องค์ประกอบ และ 15 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1. องค์ประกอบด้านการประเมินระบบ ซึ่งประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ คือ 1) วัตถุประสงค์ของโครงการกับความต้องการ 2) ความเป็นไปได้ของโครงการ และ 3) ความเหมาะสมในการดำเนินงานของโครงการความต้องการของชุมชนในการประกอบอาชีพ 2. องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ คือ 1) ความเหมาะสมของสถานที่ 2) ความเหมาะสมด้านวัสดุ อุปกรณ์ในโครงการ และ 3) ความเพียงพอของทรัพยากรที่ใช้ในโครงการ 3. องค์ประกอบด้านกระบวนการ ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ คือ 1) ความเหมาะสมของการดำเนินงานโครงการ 2) การดำเนินกิจกรรมของโครงการ และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 4. องค์ประกอบด้านผลผลิต ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ คือ 1) ชื่นงานจากการร่วมกิจกรรม 2) ความพึงพอใจต่อโครงการ และ 3) ความคุ้มค่าของการดำเนินโครงการ และ 5. องค์ประกอบด้านการติดตามผล ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ คือ 1) นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการได้เลื่อนระดับชั้นที่สูงขึ้น 2) นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการมีพฤติกรรมตามแนวทางที่สังคมต้องการ 3) คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ จากการประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในการประเมินโครงการโรงเรียนประชารัฐจังหวัดชายแดนภาคใต้ จากผู้เชี่ยวชาญพบว่า องค์ประกอบและตัวบ่งชี้มีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินโครงการโรงเรียนประชารัฐจังหวัดชายแดนภาคใต้

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการพัฒนาารูปแบบการประเมินโครงการโรงเรียนประชารัฐจังหวัดชายแดนภาคใต้ : การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในการประเมินโครงการโรงเรียนประชารัฐจังหวัดชายแดนภาคใต้ และพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการประเมินโครงการ สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การสังเคราะห์ องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในการประเมินโครงการโรงเรียนประชารัฐจังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ด้านการประเมินระบบ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านการติดตามผล ทั้งนี้โครงการโรงเรียนประชารัฐจังหวัดชายแดนภาคใต้ ใช้วิธีการประเมินเพียงรูปแบบเดียว อาจจะได้ข้อมูลการประเมินที่ไม่ตอบสนองความต้องการของการประเมินโครงการได้อย่างครอบคลุม ผู้วิจัยได้พัฒนารูปแบบการประเมินโครงการโรงเรียนประชารัฐจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งคำนึงถึงรูปแบบการประเมินที่ชัดเจนขึ้นและสามารถประเมินได้ครอบคลุมทั่วทั้งกระบวนการ โดยนำหลักทฤษฎีหรือแนวคิดของนักประเมินหลาย ๆ ท่านเข้ามาประยุกต์ใช้ด้วยกัน หรือที่เรียกว่า การประเมินแบบพหุแนวคิด (Multiple Evaluation Approaches) มาใช้ในการสร้างรูปแบบการประเมินเพื่อนำจุดเด่น ของแนวคิดการประเมินแต่ละแนวคิดมาปรับใช้ประกอบด้วยแนวคิดการประเมิน 7 แนวคิด คือ 1) แนวคิดการประเมิน CIPP ของ Stufflebeam แนวคิด CIPP นี้มีจุดเด่นในการประเมินเพื่อการตัดสินใจของโครงการ 2) แนวคิดการประเมิน CSE ของ Marvin C. Alkin แนวคิด CSE นี้มีจุดเด่นในการประเมินกระบวนการในการดำเนินงานของโครงการ 3) แนวคิดการประเมินของ Robert E. Stake ซึ่งแนวคิดนี้มีจุดเด่นในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อเข้าสู่การตัดสินใจคุณค่าต่อโครงการ 4) แนวคิดการประเมินของ Tyler ซึ่งแนวคิดนี้มีจุดเด่นด้านการเปรียบเทียบพฤติกรรมที่เกิดขึ้นกับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม 5) แนวคิดการประเมินของ Micheal Scriven ซึ่งแนวคิดนี้มีจุดเด่นในการปรับปรุง หรือดูความก้าวหน้าของโครงการ 6) แนวคิดการประเมินของ Cronbach ซึ่งแนวคิดนี้

มีจุดเด่นในการเก็บรวบรวมข้อมูลและใช้ข้อมูลเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการ และ 7) แนวคิดการประเมินการฝึกอบรม ของ Donald L. Kirkpatrick แนวคิดการประเมินการฝึกอบรมนี้มีจุดเด่นในการประเมินผลของการฝึกอบรมโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา ค้ายาดี (2553) ที่พบว่า รูปแบบการประเมินการฝึกอบรมข้าราชการทหารของกองทัพอากาศ โดยนำการประเมินพหุแนวคิดมาประยุกต์ใช้ นำมาซึ่งรูปแบบการประเมินที่เหมาะสมกับบริบทของสิ่งที่มุ่งประเมิน และเป็นการช่วยให้ได้เข้าใจถึงสถานการณ์ของการประเมินได้อย่างครอบคลุม ชัดเจน อีกทั้งยังเป็นส่วนช่วยในการพัฒนาโครงการต่าง ๆ ได้

2. ผลจากการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการประเมินโครงการโรงเรียนประชารัฐจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ผลการประเมินองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของรูปแบบการโครงการโรงเรียนประชารัฐจังหวัดชายแดนภาคใต้ มี 5 องค์ประกอบ และ 15 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ 1. องค์ประกอบด้านการประเมินระบบ ซึ่งประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ คือ 1) วัตถุประสงค์ของโครงการกับความต้องการ 2) ความเป็นไปได้ของโครงการ และ 3) ความเหมาะสมในการดำเนินงานของโครงการความต้องการของชุมชนในการประกอบอาชีพ 2. องค์ประกอบด้านปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ คือ 1) ความเหมาะสมของสถานที่ 2) ความเหมาะสมด้านวัสดุ อุปกรณ์ในโครงการ และ 3) ความเพียงพอของทรัพยากรที่ใช้ในโครงการ 3. องค์ประกอบด้านกระบวนการ ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ คือ 1) ความเหมาะสมของการดำเนินงานโครงการ 2) การดำเนินกิจกรรมของโครงการ และ 3) ความพึงพอใจของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ 4. องค์ประกอบด้านผลผลิต ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ คือ 1) ชิ้นงานจากการร่วมกิจกรรม 2) ความพึงพอใจต่อโครงการ และ 3) ความคุ้มค่าของการดำเนินโครงการ และ 5. องค์ประกอบด้านการติดตามผล ประกอบด้วย 3 ตัวบ่งชี้ คือ 1) นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการได้เลื่อนระดับชั้นที่สูงขึ้น 2) นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการมีพฤติกรรมตามแนวทางที่สังคมต้องการ 3) คุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ โดยภาพรวมมีคะแนนเฉลี่ย 4.92 ซึ่งมีความเหมาะสมสำหรับโครงการโรงเรียนประชารัฐจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งสอดคล้องกับ

ความเห็นของ ศิริชัย กาญจนวาสี (2547), เยาวดี รางชัยกุล วิบูลย์ศรี (2546), Robbins (1986), พิสนุ พองศรี (2549) และสมคิด พรหมจ้อย (2542) กล่าวถึง รูปแบบการประเมิน เป็นกรอบความคิด ที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม มุ่งเน้นแนวทางหรือแบบแผนในการประเมิน และการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูล สัญลักษณ์ และหลักการของการประเมิน เพื่อให้เกิดความเข้าใจและนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและความคุ้มค่าสูงสุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. จากผลการวิจัย พบว่าการพัฒนารูปแบบการประเมินโครงการโรงเรียนพระราชวังจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการประเมินระบบ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านการติดตามผล โดยมีตัวบ่งชี้ทั้งหมด 15 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสม ดังนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับนโยบายโครงการโรงเรียนพระราชวัง ควรนำรูปแบบการประเมินที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในเป็นแนวทางในการประเมินโครงการ เพื่อให้ผู้ใช้นโยบายมีข้อมูลสารสนเทศสำหรับการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานโครงการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

2. จากผลการวิจัย พบว่าการพัฒนารูปแบบการประเมินโครงการโรงเรียนพระราชวังจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการประเมินระบบ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านการติดตามผล โดยมีตัวบ่งชี้ทั้งหมด 15 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสม ดังนั้นการนำไปใช้ สามารถนำไปปรับใช้ในการพัฒนารูปแบบการประเมิน โครงการอื่น ๆ ได้

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. จากผลการวิจัย พบว่าการพัฒนารูปแบบการประเมินโครงการโรงเรียนพระราชวังจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการประเมินระบบ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านการติดตามผล โดยมี

ตัวบ่งชี้รวมทั้งหมด 15 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสม และครั้งต่อไปควรมีการวิจัยตามการนำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ และรูปแบบการประเมินโครงการโรงเรียนประชารัฐจังหวัดชายแดนภาคใต้ไปใช้ว่ามีความเหมาะสมกับสภาพจริงในบริบทต่าง ๆ เพียงใด

2. จากผลการวิจัย พบว่าการพัฒนารูปแบบการประเมินโครงการโรงเรียนประชารัฐจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านการประเมินระบบ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต และด้านการติดตามผล โดยมีตัวบ่งชี้รวมทั้งหมด 15 ตัวบ่งชี้ มีความเหมาะสม และครั้งต่อไปควรพัฒนาเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในการประเมินโครงการโรงเรียนประชารัฐจังหวัดชายแดนภาคใต้

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา คำยาดิ. (2553). *การพัฒนารูปแบบการประเมินการฝึกอบรมข้าราชการทหารของกองทัพอากาศ: การประยุกต์ใช้การประเมินพหุแนวคิด* [วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิสนุ พองศรี. (2549). *การประเมินทางการศึกษา: แนวคิดสู่การปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). เทียมผ้าการพิมพ์.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2547). *ทฤษฎีการประเมิน* (พิมพ์ครั้งที่ 4). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2542). *เทคนิคการประเมินโครงการ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช.
- เยาวดี ราชชัยกุล วิบูลย์ศรี. (2546). *การประเมินโครงการ แนวคิดและแนวปฏิบัติ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- Bledsoe, K. L., and Graham, J.A. (2005). The use of multiple evaluation approaches in program evaluation. *American Journal of Evaluation*, 26(1), 302-319.
- Hansen, M. B. and Vedung, E. (2005). *Evaluation of a standardized classification system*. Odense. Syddansk Universitetsforlag.
- Robbins, S.P. (1986). *Organizational behavior: Concept, controversies and application* (3rd ed). Prentice-Hall.

Author

Miss Natchaya Komontree

Faculty of Education, Prince of Songkla University, Pattani Campus

Tel.: 08-1692-9514 Email: wonsittha@gmail.com

Mr.Narongsak Rorbkorb

Faculty of Education, Prince of Songkla University, Pattani Campus

Tel.: 08-7770-0226 Email: narongsak.r@psu.ac.th

Mr.Jirawat Tansakul

Faculty of Education, Prince of Songkla University, Pattani Campus

Tel.: 08-6947-3742 Email: jirawat.tu@psu.ac.th

Mr.Teerayout Rascha

Faculty of Education, Prince of Songkla University, Pattani Campus

Tel.: 08-5077-1115 Email: teerayout.r@psu.ac.th